

در گذشتگان

در گذشت حضرت آیت الله آقا نجفی همدانی

عالم ربانی و حجیم البهی، فقیه، محدث و مفسر قرآن آیت الله آقای حاج سید محمد حسینی همدانی، معروف به آقا نجفی - قدس سره الشریف - یکی از اعظام حکما و عرفای معاصر به شمار می رفت. فقید سعید، در ربیع الاول ۱۳۲۲، در بیت علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. پدرش آیت الله آقا سید علی عرب (متوفی: ۱۳۷۹ق) از نوادگان محقق اعرجی علامه سید محسن حسینی کاظمی (متوفی: ۱۲۲۷ق) صاحب «المحصل فی الاصول» و «وسائل الشیعه الی احکام الشیعه»، و از شاگردان حضرات آیات عظام: آخوند خراسانی، ملا حسینقلی همدانی، میرزا حسین خلیلی و آقا سید احمد کریمزاده و از دوستان و همدرسان میرزا جواد آقا ملکی تبریزی و آقا شیخ محمد بهاری بوده است.

معظم له در سال ۱۳۳۰ قمری به همراه پدر بزرگوارش به همدان آمد و پیش از به پایان رسانیدن دوره دارالفنون، به تحصیل علوم دینی نزد پدرش پرداخت و سطوح را فراگرفت. سپس در سال ۱۳۴۳ قمری رهسپار حوزه علمیة نجف شد و نزد آیت الله سید محمد هادی میلانی و آیت الله آقا عماد رشتی (فرزند میرزا حبیب الله رشتی) به ادامه تحصیل پرداخت. در سال ۱۳۴۵ قمری در آخرین دوره درس اصول آیت الله میرزای نائینی حاضر شد و مورد توجه بسیار ایشان قرار گرفت و به شرف مصاهرت وی نایل آمد. وی همزمان با حضور در درس میرزای نائینی، در درسهای فقه، اصل، کلام و فلسفه آیت الله شیخ محمد حسین کمپانی اصفهانی و آیت الله سید حسین بادکوبه ای حاضر شد و این درسه را با آیات عظام: میلانی، خویی، علامه طباطبایی، آقا شیخ عماد رشتی و سید صدرالدین جزایری و سید محمد تقی نجفوانی مباحثه می کرد. وی معارف و اخلاق را مدتی اندک در محضر آیت الحق و جمال السالکین میرزا علی آقای قاضی و سپس آیت الله آقا سید عبدالغفار مازندرانی فراگرفت. پس از اخذ اجازه اجتهاد از اساتید خویش و دیگر علمای نجف مانند آیات عظام: نائینی، کمپانی، آقا ضیاء عراقی، شیخ محمد کاظم

شیرازی و حاج شیخ عبدالکریم حایری، در سال ۱۳۶۷ قمری به همدان بازگشت و به تدریس علوم دینی، اقامه جماعت، تألیف و تصنیف و ارشاد مردم پرداخت و پس از وفات پدر گرامی اش، مسجد کولانج را مرکز وعظ و ارشاد خویش قرار داد.

معظم له دارای مجلسی خوش و گفتاری شیرین و روی باز و صورتی بشاش بود. زندگی اش ساده و فتارش آمیخته با تواضع بود. به مستحبات اهتمام فراوان داشت و از مکروهات دوری می جست. از وقت خویش بهره کافی می برد و به مطالعه و نگارش می پرداخت. رفتار و کردارش آدمی را به سوی خدا سوق می داد. از شهره شدن گریزان بود و سخت با برگزاری کنگره بزرگداشت خویش مخالفت می کرد. به حضرت امام خمینی و انقلاب اسلامی ایران عشق می ورزید و این از مصاحبه هایش با مجله حوزه (ش ۳۰ و ۳۲) هویدا است - و حفظ نظام اسلامی را از اهم واجبات شرعی می دانست. او در رؤیایی صادق، از پیامبر اکرم (ص) دستور نگارش تفسیر قرآن را دریافت کرد و در انجام آن نیز توفیق یافت.

آثار چاپی او عبارتند از: ۱- انوار درخشان در تفسیر قرآن (۱۸ جلد)؛ ۲- درخشان پرتوی از اصول کافی (شرح کتاب التوحید کافی، ۶ جلد)؛ ۳- معاد

آن مرحوم علی رغم خطرات و تضییقات فراوان رژیم در طول سالهای تبعید امام خمینی، مسؤولیت تأمین و پرداخت شهریه امام را که در حقیقت تأمین بودجه مبارزه و مبارزین بود برعهده گرفت.

کمک مالی به خانواده زندانیان و تبعیدشدگان در آن شرایط اختناق آمیز و پرداخت شهریه امام در حوزه های علمیه سراسر کشور، نقشی مهم در زنده نگه داشتن نام امام و مشتعل ساختن قیام پانزده خرداد بود.

تاثیر فعالیتهای آیت الله پسندیده موجب شده بود که رژیم وابسته شاه، به رغم تلاشهای فراوانی که پس از تبعید امام در عادی سازی اوضاع داشت منزل امام در قم و محل استقرار آیت الله پسندیده را تحت مراقبتهای شدید قرار دهد و علناً به بازجویی از مراجعین و جلوگیری از رفت و آمد مردم بپردازد؛ اما این اقدامات با مقاومت آیت الله پسندیده خنثی و بی اثر شد. سرانجام او را به خمین تبعید کردند و در منزلش تحت محاصره قرار گرفت.

آیت الله پسندیده پس از چندی بی اعتنا به حکم تبعید به قم مراجعت کرد و فعالیتهای خود را ادامه داد که مجدداً و این باره به اتهام دایر کردن مراسم سوگواری در منزل امام که پایگاه مستحکم مبارزین و مورد توجه مردم قم و زائرین حرم حضرت معصومه (س) بود و نام امام خمینی و قیام پانزده خرداد را احیا می کرد، دستگیر شد. آن مرحوم خود نقل می کرد که در زندان حتی اجازه اقامه نماز را به ایشان ندادند. پس از بازداشت، دوباره ایشان را به خمین تبعید کردند.

آیت الله پسندیده بعد از چندی مجدداً با نادیده گرفتن حکم تبعید روانه قم شدند که این بار نیز ساواک، معظم له را دستگیر و به سه سال تبعید در شهر کویری انارک محکوم کرد. برای چندمین بار آیت الله پسندیده حکم غیرقانونی تبعید را نادیده گرفت و با شهامت به قم، کانون قیام بازگشت.

جمله مرحوم آیت الله حاج آقا رحیم اریاب و آقا شیخ علی یزدی و مرحوم تویسرکانی تلمذ نمود و سالها در محضر آیت الله سید محمد صادق خاتون آبادی و آیت الله حاج سید علی نجف آبادی دروس سطح و خارج فقه و اصول را طی کرد.

آنگاه به خمین مراجعت کرد و همزمان با اقامه نماز جماعت، حوزه دروس فقه، اصول، کلام، منطق و نحو را در آن شهر دایر کرد که حضرت امام خمینی در زمره شاگردان آن بزرگوار بود.

مراودات آیت الله پسندیده با سران مخالف حکومت رضاخان و ایستادگی ایشان در مقابل خوانین و عمال حکومت، در منطقه ای که پدر بزرگوارشان مرحوم آیت الله شهید حاج سید مصطفی خمینی نیز در همین راستا به شهادت رسیده بود، موجب پرونده سازی و اعمال فشار علیه ایشان را گردید.

در زمان اشغال خاک ایران به وسیله نیروهای متفقین، آیت الله پسندیده به اتهام مخالفت و جلوگیری از تأمین نان و خوراک نیروهای متفقین که می بایست از مایحتاج مردم محروم منطقه و به بهای فقر و گرفتاری مردم ایران تأمین شود، با حکم وزیر کشور رضاخان، محکوم به تبعید گردید.

پس از قیام خونین پانزدهم خرداد و دستگیری امام خمینی، آیت الله پسندیده به همراه مراجع و علمای ایران به تهران عزیمت کرد و در اعتراض دسته جمعی علما مشارکت فعال داشت و با پافشاری، موفق به دیدار با حضرت امام در بازداشتگاه و کسب خبر از حال امام گردید و علی رغم فشار دستگاه جور، در همین ملاقات بود که با کمال شجاعت جزئیات اخبار قیام پانزده خرداد را به اطلاع امام رسانید. آیت الله پسندیده در ایام حبس و حصر امام، بارها به دادگاه فرمایشی نظامی احضار گردید و تحت محاکمه قرار گرفت.

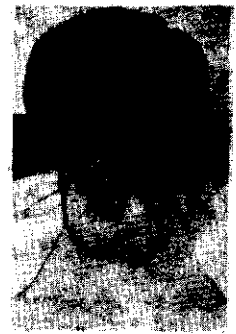
آنچه نقش آیت الله پسندیده را در جریان قیام پانزده خرداد برجسته می کند آن است که

جسمانی و روحانی؛ ۴- مسیحا مژده مهدی موعود. کتابهای غیر چاپی او نیز عبارتند از: ۵- تقریرات درس اصول میرزای نائینی (از مباحث الفاظ تا تعادل و تراجیح)؛ ۶- تقریرت درس فقه محقق اصفهانی (بحث مکاسب)؛ ۷- تقریرات درس اصول محقق اصفهانی؛ ۸- رساله هایی در شرح احادیث اخلاقی و فلسفه و کلام.

سرانجام آن فقیه بزرگ، در سحرگاه یکشنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۴۱۷ قمری (هشتم مهر ۱۳۷۵) در نود و پنج سالگی بدرود حیات گفت. با رحلت وی، در استان همدان سه روز عزای عمومی و یک روز تعطیل عمومی اعلام شد و سراسر شهر سیاه پوش گردید و از سوی مقام معظم رهبری و مراجع معظم تقلید، ارگانها و سازمانهای مختلف پیامهای تسلیت صادر شد. پیکر پاکش پس از تشییع چند صد هزار نفری، به مشهد مقدس انتقال یافت و در شهر مشهد تشییع مجدد گردید و آیت الله حاج شیخ حسنعلی مروارید بر آن نماز گزارد و در دارالزهد آستان مقدس حضرت امام رضا (ع) و در جوار مرقد شیخ بهایی، به خاک سپرده شد.

ناصرالدین انصاری قمی

درگذشت آیت الله پسندیده

حضرت آیت الله پسندیده برادر بزرگ امام خمینی (ره) در هفدهم شوال ۱۳۱۳ هجری قمری در شهرستان خمین در خانواده ای از اهل جهاد و اجتهاد متولد شد و در آنجا ادبیات و منطق، کلام، فقه، اصول، و هیأت و نجوم را نزد علمای اصفهان از

آیت الله پسندیده دیگر بار دستگیر و به تبعیدگاهی دیگر به داران اصفهان انتقال داده شدند و این بار با پیام امام خمینی مبنی بر این که تمام کسانی که تبعید شده اند به حکم تبعید اعتنا نکنند و به قم و یا شهر خودشان مراجعت کنند، ایشان نیز بلافاصله روانه قم شدند.

مرحوم آیت الله پسندیده پس از پیروزی انقلاب اسلامی علی رغم موقعیت ویژه ای که از مراتب علم و تجربه و مبارزات مستمر خویش داشت همچون گذشته افتخار و کالت امام خمینی در امور شرعی مردم را بر هر عنوان و سمتی و هرگونه امتیازی ترجیح داد و در طول سالهای پس از پیروزی با بزرگواری و بی هیچ ادعا و توقعی و بدون کمترین تغییر در مواضع و مشی و شیوه زندگی خویش، همان مسیر و روش گذشته را تعقیب کرد.

بزرگ منشی، تقوا و فضل توأم با فروتنی فوق العاده و استقامت و صلابت در رأی و همراهی با نهضت و فداکاری در راه خدا از جمله خصوصیات برجسته آیت الله پسندیده بود. حضرت امام (ره) در تمام ادوار زندگی خویش همواره با معلم و برادر بزرگ خود با تکریم و تجلیل و نهایت احترام و تواضع برخورد می نمود و بارها در نامه هایی که از نجف اشرف برای معظم له می نوشتند نسبت به آن بزرگوار که سختیهای فراوانی در مسیر کسب استقلال و مبارزات اسلامی ملت ایران کشیده است اظهار خضوع می نمودند و در اکثر نامه هایی که حضرت امام خطاب به فرزند بزرگوارش مرحوم حجة الاسلام والمسلمین حاج سید احمد خمینی از نجف اشرف نوشته اند سفارش به تکریم و تجلیل از آیت الله پسندیده این سنگربان راستین کانون قیام در آن روزهای غربت و مظلومیت فراوان به چشم می خورد.

شایان ذکر است که خاطرات ایشان چاپ و منتشر شده است. سرانجام آن بزرگوار با پشت سر نهادن

یکصد و سه سال زندگی پرثمر و آکنده از خدمات دینی در تاریخ سه شنبه ۳۰ جمادی الشانی ۱۴۱۷ (۲۲ آبان ۱۳۷۵) بدرود زندگی گفت و در فقدانش مقام معظم رهبری و دیگر شخصیتها و نهادهای کشور پیامهای تسلیت صدر کردند. پیکر آن فقید سعید در صبح پنجشنبه با تجلیل پرشکوه علما و فضلاء حوزه علمیه و مردم قم تشییع شد و پس از نماز حضرت آیت الله بهجت، در مسجد بالاسر حرم حضرت فاطمه معصومه - سلام الله علیها - به خاک سپرده شد. خداوند ایشان را با ائمه معصومین - علیهم السلام - و شهدای انقلاب و امام عزیز محشور فرماید.

(نقل با تلخیص و اضافات از پیام حجة الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی به مناسبت رحلت آیت الله پسندیده)

در گذشت آیت الله صادقی اصفهانی

عالم عامل و فقیه کامل آیت الله حاج سید محمد علی حسینی صادقی از علمای طراز اول حوزه علمیه اصفهان بود. معظم له در یازدهم شوال المکرم ۱۳۴۶ در اصفهان دیده به جهان گشود. پس از فراگیری دروس مقدماتی، در سن هجده سالگی به تحصیل علوم دینی روی آورد و ادبیات و سطوح عالی را نزد اساتید بزرگ، مانند حضرات آیات: حاج آقا حسین خادمی، حاج سید عبدالحسین طیب و حاج شیخ احمد فیاض آموخت.

در سال ۱۳۷۲ قمری به سوی نجف اشرف مهاجرت کرد و به تکمیل مبانی

علمی خویش پرداخت. نخست در درس فقه آیت الله شاهرودی و درس اصول آیت الله شیخ حسین حلی شرکت جست و پس از سالی چند، به حلقه درس مرحوم آیت الله میر سید علی علامه فانی اصفهانی پیوست و پیوسته به دنبال استادش روان بود و مدت بیست سال، تحقیقات فقه، اصول، کلام، رجال و تفسیر ایشان را ضبط کرد و به رشته تحریر درآورد.

در شعبان ۱۳۹۰ به علت کسالت به اصفهان مراجعت کرد و در مدرسه صدر به تدریس سطوح عالی (مکاسب و کفایه) و پس از سالیانی چند، به تدریس خارج فقه و اصول پرداخت. برخی دیگر از فعالیتهای ایشان، اقامه جماعت در مسجد شفیعی، تربیت شاگردان و ارشاد مؤمنان و تألیف و تصنیف و خدماتی اجتماعی بود.

درس وی یکی از مهمترین درسهای حوزه اصفهان بود و کثرت شاگردان ایشان چشمگیر می نمود. از ویژگیهای اخلاقی او، فروتنی، مهربانی و برخورد نیک بود. دستی گشاده و رویی خوش و زندگی ساده و بی آرایش داشت. همواره در اندیشه کارگشایی از درماندگان و نیازمندان بود و در همین راستا، «آسایشگاه معلولین صادقیه» را بنیان نهاد.

تقریرات ایشان (از درس آیت الله فانی) که بیشتر آنها به چاپ رسیده است، عبارتند از:

- ۱- کتاب الطهارة (۵ج)؛ ۲- کتاب الصلاة (۷ج) که پنج جلد آن به چاپ رسیده است؛ ۳- کتاب الاجارة (۱ج)؛ ۴- آراء الاصول (۶ج) که دو جلد آن به چاپ رسیده است؛ ۵- المختار من الجبر والاختیار؛ ۶- کتاب الامر بالمعروف والنهي عن المنکر؛ ۷- ترجمه رساله علم امام. سایر تألیفات ایشان که به چاپ نرسیده است، عبارتند از: ۸- کتاب الزکاة؛ ۹- کتاب الخمس؛ ۱۰- کتاب الصوم؛ ۱۱- کتاب الحج؛ ۱۲- کتاب الوصایا؛ ۱۳- کتاب مکاسب (تا بیع فضولی)؛

در گذشت مرحوم حجة الاسلام دکتر جمال الدین

ادیب بلند پایه و شاعر پر آوازه عرب، عالم خدمتگذار حجة الاسلام والمسلمین دکتر سید مصطفی جمال الدین در یازدهم جمادی الاولی ۱۳۴۶ در روستای «مومنین» از توابع «سوق الشیوخ» در بیت علم و تقوا و فضیلت زاده شد. پدرش مرحوم آقا سید جعفر و جدش مرحوم علامه سید میرزا عنایت الله از علمای سرشناس منطقه به شمار می رفتند.

آنان امامت جماعت، اقامه نماز جمعه و تأسیس حوزه علمیه و تدریس و تربیت شاگردان و قضای حوایج مؤمنان را در شهرهای بصره، ناصریه و عماره بر عهده گرفته بودند. او در یازده سالگی (۱۳۵۷ق) رهسپار حوزه علمیه نجف شد و به آموختن مقدمات پرداخت و پس از تکمیل آن به فراگیری کتابهای سطح نزد اساتیدی همچون: شیخ محمد علی صندوق، شیخ عبدالکریم شمس الدین و شیخ محمدرضا عامری، همت گماشت و رسائل و مکاسب و کفایه و شرح منظومه را نزد آیت الله شیخ محمد امین زین الدین و فتون شعر و ادب را نیز در محضر ایشان و آیت الله شیخ مسلمان خاقانی فرا گرفت. سپس در حوزه درس مرحوم آیت الله خوبی شرکت جست و سالیان دراز در جلسات فقه و اصول ایشان شرکت جست. فقید سعید ذوق ادبی قوی داشت و لذا از او ان تحصیل خویش به جلسات مهم ادبی نجف راه یافت و به سرودن شعر و ایراد قصاید خویش در آن محافل پرداخت و با همیاری و همفکری

عظام: شیخ ابوالمجد محمدرضا اصفهانی، حاج میر محمد صادق مدرس خاتون آبادی، میر سید علی نجف آبادی و میر سید محمد نجف آبادی. همزمان با تحکیم مبانی فقه و اصول خویش، در محضر آیت الله آقا شیخ محمد حکیم خراسانی فلسفه و کلام را فرا گرفت. وی از غالب اساتید و مشایخ خویش و از فقهای نجف مانند آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاء عراقی، شیخ ابوالمجد اصفهانی، شیخ محمد حسین فشارکی و آقا سید محمد نجف آبادی، اجازه روایت و اجتهاد دریافت نمود. معظم له سالیان دراز در اصفهان در مدرسه ملا عبدالله به تدریس سطوح عالی و خارج فقه و اصول و اقامه جماعت در مسجد شیشه بازار پرداخت و آنی از خدمات دینی نیاسود و دوران کهنسالی خویش را در تهران گذراند. از ایشان این تألیفات به جای مانده است:

۱- غنیة الطالب، تعلیقة علی المکاسب (۵ج)، که سه جلد آن به چاپ رسیده است؛ ۲ و ۳- تقریرات درس فقه و اصول آیت الله آقا سید محمد نجف آبادی؛ ۴- شرح خلاصه الفصول آیت الله سید صدرالدین صدر؛ ۵- رساله فی الکر؛ ۶- رساله فی الجماعة؛ ۷- حاشیة عروة الوثقی؛ ۸- داور داوری یا کسر کسروی؛ ۹- قول فصل در رد اسی فصل؛ حاج کریم خان کرمانی- که هر دو به چاپ رسیده است.

سرانجام، آن فقید بزرگوار در نخستین روز مهرماه ۱۳۷۵ (هشتم جمادی الاولی ۱۴۱۷) در ۹۱ سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع در تهران و قم و نماز حضرت آیت الله صافی گلپایگانی بر پیکر پاکش، به زادگاهش- اردکان- انتقال یافت و به خاک سپرده شد.

۱۴- رساله فی القرعة؛ ۱۵- رساله در جوایز سلطان و احکام بانکها؛ ۱۶- رساله در عدم تحریف قرآن؛ ۱۷- رساله در گناهان صغیره و کبیره؛ ۱۸- کتابی در امامت؛ ۱۹- کتابی در معاد؛ ۲۰- تفسیر سورة جمعه و تألیفات دیگر او که به چاپ رسیده است، عبارتند از: ۱- اتوحد داتی و صفاتی ۲- پرتوی از انوار نهج البلاغه.

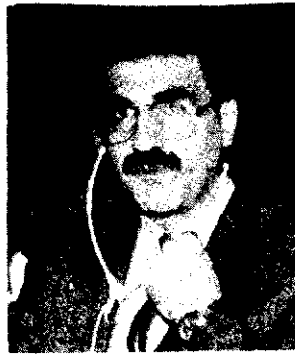
سرانجام آن مرد بزرگ پس از تحمل چند سال بیماری در چهاردهم شهریور ۱۳۷۵ (۲۱ ربیع الثانی ۱۴۱۷ق) در هفتادسالگی چشم از جهان فرو بست و به مولیان طاهرینش پیوست و در روز جمعه با تشییعی باشکوه و شایسته و پس از نماز آیت الله طاهری (امام جمعه اصفهان) در تخت فولاد این شهر به خاک سپرده شد.

در گذشت آیت الله اردکانی

فقیه جلیل آیت الله آقای حاج شیخ مرتضی اردکانی یکی از علما و فقهای معروف اصفهان بود. فقید سعید در هفدهم ربیع الاول ۱۳۲۶، در اردکان در بیت علم و تقوا و فضیلت زاده شد. پدرش مرحوم آیت الله میرزا محمد مجتهد فرزند آیت الله حاج علیرضا اردکانی بود. وی پس از پشت سر نهادن دوران کودکی و فراگیری دروس ابتدایی، به تحصیل علوم دینی روی آورد و مقدمات را فرا گرفت. سپس در پانزده سالگی (۱۳۴۰ق) رهسپار حوزه علمی اصفهان گردید و پس از یادگیری ادبیات و سطوح، به حوزه درس بزرگان علم و اجتهاد راه یافت، عالمانی همچون آیات

درگذشت دکتر مرتضی اسعدی

دکتر مرتضی اسعدی از میان ما رفت و دل‌های بسیار در سوگش بسوخت. مرگش زود رسید و در اوج شکوفایی علمی بود که تندباد اجل برگ زندگی او را در ربود. ریزی در تحقیق، همت والا، خستگی ناپذیری، لحظه‌ای از آموختن نیاوردن و دریغ نورزیدن از آموزش آموخته‌ها به دیگران، خصوصیات بارز وی بود.

در سال‌های نه چندان بلند زندگی پژوهشی اش، از جمله محققانی بود که تحقیق را به معنای واقعی اش یعنی دست یافتن به حقیقت علمی دنبال می‌کرد. به فرهنگ و تمدن اسلامی بی‌شائبه عشق می‌ورزید. رشته‌ای ناگسستنی، او را به ایران و اسلام پیوند داده بود و تمامی زندگی خود را فدای فهم مبانی و اصول این دو کرده بود. ایمانش به زندگی، عمیق و تزلزل‌ناپذیر بود و صفای باطن و مهربانی بی‌پیرایه اش، کوچک و بزرگ و دور و نزدیک را شیفته می‌ساخت. قانع و بردبار، خوش‌شرو و خوش خلق بود. نسبت به مادیات بی‌اعتنا و در جستجوی حقیقت و سعادت واقعی ساعی بود.

محضرش فرح‌بخش، صحبتش شیرین، صفای باطنش ظاهر، مهربانیش بی‌پیرایه، گذشت و قناعت و صبرش همیشگی بود. ایمان عمیقش به زندگی از انگیزه‌سازنده سرچشمه می‌گرفت. کار و تلاش را کلید سعادت و ضامن توفیق در عبادت خالق می‌دانست. او به معنای واقعی «روشنفکری مسلمان» بود.

آقایان: سید محمد حسین فضل‌الله، سید محمد بحر العلوم، شیخ ضیاء‌الدین خاقانی، شیخ صالح ظالمی و شیخ جمیل حیدر و دیگران، انجمنی ادبی بنیان نهاد و شاعران بسیار گرد او جمع شدند.

آن فقید در سال ۱۳۷۷ قمری به تحصیل و تدریس فنون ادب در «کلیه الفقه» پرداخت و در سال ۱۳۸۱ از آن فارغ التحصیل شد و اندکی پس از آن به تحصیل الهیات در دانشگاه بغداد روی آورد و در سال ۱۳۹۱ درجه لیسانس در رشته شریعت اسلامی را از آنجا دریافت کرد و پس از زمانی چند (۱۳۹۸ ق) دکترای لغت عربی را نیز اخذ کرد.

معظم‌له بیش از بیست سال در دانشکده فقه (نجف)، دانشکده اصول‌الدین و دانشکده ادبیات (بغداد) تدریس کرد و کتابهایی چند به رشته تحریر درآورد، که از آن جمله است: ۱- الايقاع فی الشعر العربی، من البیت الی التفعيلة؛ ۲- القیاس حقیقته و حجیته؛ ۳- البحث النحوی عند الاصولیین؛ ۴- الشعر الحر تاریخه و تطوره؛ ۵- عیناک... واللحن القديم؛ ۶- دیوان اشعار.

بی‌شک، آن فقید سعید برترین شاعر معاصر عرب به شمار می‌رود. علاوه بر این، دانشمندی خدمتگزار و دلسوز بود. از موقعیت خویش برای برآوردن نیازهای مادی و معنوی مردم بهره می‌برد. وی به سبب دوستی و نزدیکی با دولتمردان سوریه، مورد اعتماد پناهندگان عراقی قرار گرفت و در سال‌های پس از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، خانه اش محل رفت و آمد مردمان قرار گرفت و در رفع نیازهای ایشان از هیچ کوششی فروگذار نکرد.

وی پس از ۷۱ سال زندگی آکنده از خدمات دینی و ادبی، سرانجام در اول آبان ۱۳۷۵ (۸ جمادی الثانی ۱۴۱۷ ق) در اثر بیماری در سوریه بدرود حیات گفت و پس از تشییعی شایسته و نماز آیت‌الله شیخ محمد مهدی شمس‌الدین بر پیکرش، در قبرستان زینبیه به خاک سپرده شد.

* ناصرالدین انصاری نمی

دل‌مشغولی‌های اخیر و تبیین هویت فرهنگ اسلامی در دنیای جدید و موضعی که همواره در تمام آثارش دنبال می‌کرد اثبات هویت مستقل و متمایز و اصیل اندیشه اسلامی در تقابل با اندیشه و هستی‌شناسی غرب ج‌دید بود و موضع خود را در یکی از آخرین نامه‌هایش چنین بیان می‌کند. «... هر اندیشمند مسلمانی بروشنی می‌داند که مفاهیمی همچون آزادی، حقوق بشر، و نظایر آن در اسلام چیزی ماهیتاً و متمایز و ممتاز از آن چیزی است که در غرب بعد از رنسانس، یعنی غرب بی‌خدا، مفهوم می‌شده است. مفاهیم دیگری همچون ناسیونالیسم، دموکراسی و نظایر آن که کلاً مولود دوران مدرنیسم غرب بی‌خدای جدیداند و متاسفانه با دستکاری‌هایی یا بدون هیچ‌گونه تصرف در بخش اعظم جهان اسلام امروز نیز مقبولیت یافته‌اند، جای خود دارد». اسعدی در مدت کوتاه فعالیت علمی، کارنامه‌پربرگ و باری از خود به یادگار گذاشت. تز دکترای او اثر درخشانی است که اعجاب استادان راهنما (مرحوم دکتر عباس زریاب‌خویی، دکتر فتح‌الله مجتبی‌ای) را برانگیخت و شاید یکی از بهترین رساله‌های دکتری سالیان اخیر باشد.

دکتر اسعدی در ۱۳۳۱ در تهران به دنیا آمد. دیپلم خود را در ۱۳۴۹ با معدل ۲۰ به پایان رساند و در سال ۱۳۵۳ در رشته بازرگانی لیسانس گرفت و در ۱۳۵۵ در رشته مطالعات بین‌المللی دوره فوق لیسانس را به پایان برد. در سال ۱۳۶۲ همکاری خود را با مرکز نشر دانشگاهی آغاز کرد و یکی از ارکان مجله نشر دانش بود. در سال ۱۳۷۱ موفق به اخذ دکتری در رشته فرهنگ و تمدن ملل اسلامی شد.

نگارش بیش از یکصد مقاله برای دایرةالمعارف تشیع و دانشنامه جهان اسلام و مجلات نشر دانش، معارف حکمت، کیهان فرهنگی و آینه پژوهش، از دیگر خدمات علمی او بود.

آثار او (تألیف و ترجمه) عبارتند از:

۱. گذر به سوسیالیسم، نوشته پل سوئیزی و شارل بتلهایم (تهران: امیرکبیر).
۲. اتمها و مولکولها، (تهران: امیرکبیر، از سلسله کاوش).
۳. مجموعه ها، (تهران: امیرکبیر، از سلسله کاوش، ۱۳۵۵).
۴. رودزپا، نوشته مارتین لونی (تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۶).
۵. دولت حاکم، آی. تی. تی، نوشته آنتونی سمپسون (تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۸).
۶. سوسیالیسم در شیلی، نوشته رژی دبره (تهران: سازمان کتابهای جیبی، ۱۳۵۸).
۷. انقلاب اسلامی در ایران، نوشته حامد الگار، ترجمه با همکاری حسن چیدری (تهران: قلم، ۱۳۶۰).
۸. کروزیسم مقدس اسرائیل، لیوپاروکاچ (تهران: کیهان، ۱۳۶۵).
۹. جهان اسلام، ج ۱ (تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶).
۱۰. بیت المقدس، ترجمه. تهران، بنیاد دانشنامه جهان اسلام، ۱۳۶۷).
۱۱. افغانستان، نوشته ماری لوتیر کلیفورد (تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۸).
۱۲. جهان اسلام، ج ۲، تهران مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۹).
۱۳. آرمانها و واقعیتها، نوشته عبدالسلام، ترجمه با همکاری تفری (تهران: انجمن فیزیک، ۱۳۶۹).
۱۴. فلسفه سیاسی، نوشته آنتونی کورتینن (تهران: الهدی، ۱۳۷۱).
۱۵. ایرانشناسی در اروپا و ژاپن (تهران: الهدی، ۱۳۷۱).
۱۶. جوان مسلمان در دنیای متجدد. نوشته سید حسین نصر (تهران: طرح نو، ۱۳۷۴).
۱۷. جنگهای صلیبی و آغاز مطالعات اسلام شناسی (تزدکترا، تهران: طرح نو، نزدیک به انتشار).
۱۸. اسلام، ایران، تجدد. مجموعه مقالات تحقیقی (تهران: طرح نو، نزدیک به انتشار).
۱۹. پیروزی بر سرطان، نوشته گرگ اندرسن (تهران: نشر گفتار، نزدیک به انتشار).
- کتاب «اسلام، ایران، تجدد» مجموعه مقالات دکتر اسعدی، شامل مقالات زیر است:
- * بخش اول: تاریخ و سیاست**
 ۱. عنصر ایرانی در اندیشه سیاسی اسلام
 ۲. مفهوم آزادی در اندیشه سیاسی اسلام / برنارد لوئیس
 ۳. اسلام و دموکراسی / جان اسپوزیتو و جیمز پيسکاتوری
۴. ناسیونالیسم عرب
۵. اسلام غرب / جان اسپوزیتو
۶. جنگهای صلیبی: انگیزه ها، نتایج و آثار
- * بخش دوم: علم و تکنولوژی**
 ۷. آموزش عالی در جهان اسلام
 ۸. انتقال تکنولوژی از جهان اسلام به غرب / یوسف الحسن و دونالددهیل
 ۹. انزوای دانشمندان در کشورهای در حال توسعه / عبدالسلام
 ۱۰. تاسیس آکادمی علوم جهان اسلام / عبدالسلام
 ۱۱. بازآفرینی علوم در جهان اسلام / عبدالسلام
 ۱۲. تفکر علمی در میانه لاهوت و ناسوت / عبدالسلام
 - * بخش سوم: فرهنگ و تمدن**
 ۱۳. تجدد در ایران / عبدالشکور احسن
 ۱۴. تجدد در عربستان، یمن، عراق، سوریه و لبنان / عبدالمحمد صدیقی
 ۱۵. تاثیر تفکر اسلامی در شرق / س. ا. قدیر
 ۱۶. فرهنگستانهای جهان اسلام
 ۱۷. وفیات الاعیان: نخستین فرهنگ زندگینامه ای عام الفبایی.

علی اصغر محمدخانی

فرهنگی

وی تیراژ سال گذشته کتاب را شصت میلیون اعلام کرد و افزود: در حال حاضر، سالانه به ازای هر نفر، یک جلد کتاب در کشور چاپ می شود.

*

انتشار کتاب راهنمای دانشگاههای داخل و

خارج از کشور

روابط عمومی وزارت فرهنگ و آموزش عالی با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد: به

تلفن و با مراجعه به فروشگاهها، کتابهای مورد نظر خود را دریافت کنند.

مدیر عامل مؤسسه نمایشگاههای فرهنگی کشور افزود: شبکه اطلاع رسانی کتاب، به همت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مؤسسه نمایشگاههای فرهنگی در سطح کشور ایجاد خواهد شد.

برازش گفت: هم اکنون در بانکهای اطلاع رسانی ۱۲۰ هزار عنوان کتاب موجود است.

ایجاد شبکه بزرگ اطلاع رسانی کتاب در کشور محمد برازش مدیر عامل مؤسسه نمایشگاههای فرهنگی کشور در مراسم پایانی دومین نمایشگاه بزرگ کتاب در ساری، اعلام کرد: بزودی شبکه اطلاع رسانی قوی کتاب برای اولین بار در سطح کشور تأسیس می شود. وی گفت: با تجهیز انبارهای کتاب و متصل شدن آن به شبکه اطلاع رسانی، متقاضیان می توانند از طریق درخواست کتبی،

